

Aino Valtavaara, 3. palkinto

Perunanvarsia

Usvainen sumu väreili Marjan ja Jussin ympärillä. He seisoivat kahdestaan perunapellon laidalla. Kylmä syystuuli pureutui ihoon, sively siihen hellästi uurteita. Marja värähti ja nosti aamutakkinsa kauluksen pystyyn.

- Kylmä, Marja totesi Jussille.

Jussi ei virkonnut mitään. Marjan katse lipui alas perunanvarsiin, jotka routa oli viimeinkin saanut nujerrettua. Yksi perunanvarsista oli kuin roomalainen riemukaari mutkalle taipuneena. Marja muisteli mennyttä kesää. Kesähäät ja Rooma. Kaikki se tuntui syyskuisena aamuna kovin kaukaiselta.

Häät oli pidetty Lakeuden Ristissä. Sen pitkä varjo oli heittäytynyt Marjan ja Jussin päälle heinäkuisena päivänä. Silti Marja ei ollut kokenut sitä uhkaavana. Hän oli nähnyt sen suojaavana viittana, tilkkutäkkinä, joka tulisi peittämään hänen ja hänen Jussinsa onnen. Lakeuden Risti oli itkenyt heidän peräänsä, kun he olivat karistaneet Pohjanmaan tomut hetkeksi jaloistaan ja suunnanneet häämatkalle Roomaan.

Jussi ei ollut jaksanut Roomaa. Marja oli kielitaitoisena hoitanut heidän asiansa matkan aikana. Ravintolat, museot ja nähtävyydet olivat verhoutuneet sameaksi ihmisvirraksi, josta he eivät olleet saaneet otetta. Marja oli joutunut huomaamaan, että matkustaminen kaksin ei suinkaan ollut sama asia kuin reissaaminen yksin.

Yksin

matkalla oli vastuussa vain itsestään, kaksin myös toisesta.

Marjalla oli aina ollut kova halu maailmalle. Pariisi, Praha, Berliini... Marjan into ulkomaille ei ollut laantunut sitten vaihto-oppilasvuoden. Lukion jälkeen hän oli tahtonut lopullisesti karistaa Pohjanmaan pölyt jaloistaan, odottaa elämältään jotain muutakin kuin jokakesäisiä tangomarkkinoita tai kansanmusiikkifestivaaleja.

Marja huokaisi syvään, vaihtoi painoa jalalta toiselle ja vilkaisi Jussiin. Tuossa se nyt seisoo, ajatteli Marja. Marja katsoi, kuinka Jussi siirteli multaa saappaankärjellään puolelta toiselle. Ehkä siinä piiryy joki, Marja huomasi ajattelevansa. Joen viereen ilmestyi talo, ja talon viereen kaksi tikku-ukkoa. Jussi huomaisi Marjan katseen ja pyyhkäisi kengänlappellaan tuherruksensa nurin.

- Se oli kaunis, Marja virkkoi lempeästi.

- Äh, se oli nyt tuollaista pientä, Jussi ynähti vaitonaiseen tapaansa.

!1

Jussi piti aina jalkansa maassa. Hän oli tolkun mies, sitä Marja arvosti hänessä yli kaiken. Nuorena naisena Marja oli joutunut pettymään keskieurooppalaisten hurmurimpien lupauksiin pilvilinnoista ja ruusupuutarhoista. Kovemman kautta Marja oli saanut kokea, etteivät kaikki lupaukset olleetkaan tarkoitettu toteutuviksi. Jussi ja Marja olivat tavanneet nuorina. Ihastusta oli ollut ilmassa jo kouluvuosina, mutta Marja ei ollut antanut tunteilleensa tilaa. Ei vielä, oli Marja tuulispäänä

päättänyt. Palattuaan taas kerran joltakin reppureissultaan Marja oli tavannut jälleen Jussin. Jää tänne, olivat olleet tuon ujon maalaispojan vilpittömät sanat. Jää tänne. Noihin vakaisiin sanoihin Marja oli tarttunut maailmalla vietettyjen vuosien jälkeen. Nöyränä miehenä Jussi oli maalannut sanoillaan heille kuvan yhteisestä kodista. Jussin kanssa Marjan oli hyvä olla, ja hän tiesi, että Jussi oli sanojensa mittainen mies. Oma talo heille oli kyllä tullut, ei kuitenkaan ihan sellaisena kuin he olivat sen kuvitelleet. Oma tupa oli vaihtunut pieneksi rivitaloksi pellon laidalle, vastapäätä naapurin navetan seinää. Jussi oli ollut tästä nyreissään, sillä hän oli tahtonut antaa Marjalle paljon enemmän.

Kurkiauran kuulas ääni herätti Marjan ajatuksistaan. Marja kääntyi Jussin puoleen.

- Mitä sanoitkaan, Marja havahtui.

- Niin että ihmeen syvät juuret niillä on, Jussi sanoi osoittaen käppyröitä perunanvarsia.

Marja käänsi katseensa maan tasoon. Niin olikin. Pellon reunassa seisoessaan hän näki asiat selkeämmin. Perunat, vaikkakin naapurin, antoivat lupauksen huomisesta. Hänen ja Jussin juuret olivat täällä syvällä Pohjanmaalla. Vaikka unelmat olivatkin roudassa, ne olivat herätettävissä kevättä varten.

Marja kääntyi lähteäkseen.

- Minne olet menossa, Jussi kysyi aavistus hätäännyttä äänessään.

- Sinne minne tuuli ei jaksa kuljettaa, Marja vastasi arvoituksellisesti.

Marja tarttui Jussia kädestä, katsoi miestänsä hellästi silmiin ja hymyili. Syksyn viimeinen kurkiparvi lensi heidän ylitseen.

- Tule sisälle, Marja sanoi ja jatkoi, - keitetään yhdessä kahvit.